

Sommerhus-Danmark er ved at blive seniorland

Sommerhuskulturen, som vi kender den, risikerer at forsvinde. Børnefamilierne vil hellere rejse.

BØRNEFRI ZONE

SIGNE W. BENTZEN

Der er blevet mere stille i de danske sommerhusområder. Børnefamilierne tager til Østen i stedet for til Vester Lyng. Tilbage bliver seniorerne, der ejer en større og større del af de danske sommerhuse. Knap 83 procent af de danske sommerhusejere er fyldt 45 år, og i løbet af de seneste tyve år er især andelen af sommerhusejere, der er mellem 55 og 64 år, steget kraftigt. Det viser en ny undersøgelse fra Center for Bolig og Velfærd.

»Sommerhusejerne er gradvist blevet ældre. Allerede i 1980'erne begyndte de yngste grupper af samfundet at fravælge at købe sommerhus. Hvis det ikke var for udlejning og besøg hos bedsteforældre, ville der stort set ikke være børn i mange sommerhusområder«, siger ph.d. Anne-Mette Hjalager fra Syddansk Universitet.

Hun har undersøgt udviklingen i ejersammensætningen for de i cirka 220.000 danske sommerhuse fra 1984 til 2008.

I dag er de typiske sommerhusejere et par på efterløn eller pension. Flere end hver fjerde sommerhusejer har sagt farvel til arbejdsmarkedet. Forskerne er bekymrede for, hvad der sker med sommerhuskulturen, når de mange ældre sommerhusejere ikke længere er der til at holde liv i ferieformen.

Der er risiko for, at børnefamilierne aldrig vælger sommerhusene til, så der ikke kommer nok nye ejere, når de ældre forsvinder.

»Dilemmaet for potentielle sommerhusejere er, at man kan få mange eksotiske og afslappende ferier i stedet for det, sommerhuset koster i penge, og besvær

med vedligeholdelse. Det kan blive en for hård konkurrence for sommerhusene. Den bekymring har jeg på langt sigt«, siger Anne-Mette Hjalager.

Danskernes ændrede feriemønstre sætter sommerhuskulturen under pres, vurderer lederen af Center for Tourism & Culture Management på Copenhagen Business School, Lise Lyck.

»Jeg tror, sommerhuskulturen vil ændre sig meget de kommende år. Sommerhuskulturen er et relativt ungt fænomen i Danmark, og der er sket store forandringer i vores ferievaner siden slutningen af 1960'erne og begyndelsen af 1970'erne, da mange af sommerhusområderne blev anlagt«, siger hun.

Om 10-20 år vil mange af de nuværende midaldrende sommerhusejere blive for gamle til at magte deres sommerhus. Derfor forventer turismeforsker Niels Christian Nielsen, at der vil komme en masse sommerhuse på markedet.

»Det bliver spændende at se, om det sænker priserne så meget, at børnefamilierne slår til, eller om det bliver svært at få nye beboere«, siger Niels Christian Nielsen der forsker ved Center for Turisme og Kultur på Syddansk Universitet.

Kommer der ikke nok potentielle sommerhusejere på banen til den tid, kan prisen for et sommerhus falde markant. Det vil få konsekvenser for, hvor meget folk tør investere i deres sommerhuse.

»Hvis priserne falder, kan man frygte, at det indleder en forsumpningseffekt. Ejendomsverdien og huspriserne er et signal til ejerne om, hvad det kan betale sig at kaste i sommerhuset af penge til at renovere det. Det kan hurtigt blive en negativ spiral«, advarer Anne-Mette Hjalager.

Sommerhusområder med store luksus-huse og lækre strande vil dog blive ved med at være populære, vurderer hun. Det er især de sommerhusområder, der primært bliver besøgt af sommerhusejerne selv, som er under forandring.

signe.bentzen@pol.dk

Der skal være

Husene bliver større og antallet af nåletræer mindre i sommerhusbyen Kaldred i Vestsjælland.

HELÅRSBEBOERE

SIGNE W. BENTZEN

På et lidt skævt tørrestativ foran et brunt sommerhus af træ får et par noble herrebukser selskab af en rosa bluse. Vaskemesteren er 83-årige Richard Falkenlund. Hans kone, Birthe, har haft to blodpropper, så efter mere end 60 års ægteskab er det ham, der må stå for det meste.

Diamantbryllupsparet var blandt de første, der købte en grund i Kaldred ved Sejerøbugten, da den magre landbrugsjord blev udstykket til sommerhusområde tilbage i 1967. Dengang boede de i København. Hver weekend tog de turen op til sommerhuset sammen med deres to døtre. Det samme gjorde mange af deres sommerhusnaboer.

»Det var skønt at komme ud i den friske luft, selv om husene var mindre dengang. Der var ikke samme komfort. Vi byggede først badeværelset til, da vi gik på pension og flyttede fast herop«, fortæller Richard.

Det er 22 år siden. I årene, der er gået, har Birthe og Richard fulgt udviklingen i deres weekendparadis hver dag året rundt fra sommerhusets lyse udestue.

En del af deres gamle naboer er døde og borte, det samme er mange af de oprindelige sommerhuse. Det er fint, at sommerhusene bliver skiftet ud, synes Richard. I hvert fald i de fleste tilfælde.

»Det er dejligt, at standarden på sommerhusene er blevet bedre, men der var også gode huse, der blev pandet ned, fordi de var for små. Det er billigere at få et helt nyt hus leveret end at bygge badeværelse til et gammelt træhus«, konstaterer han med et træk på skuldrene.

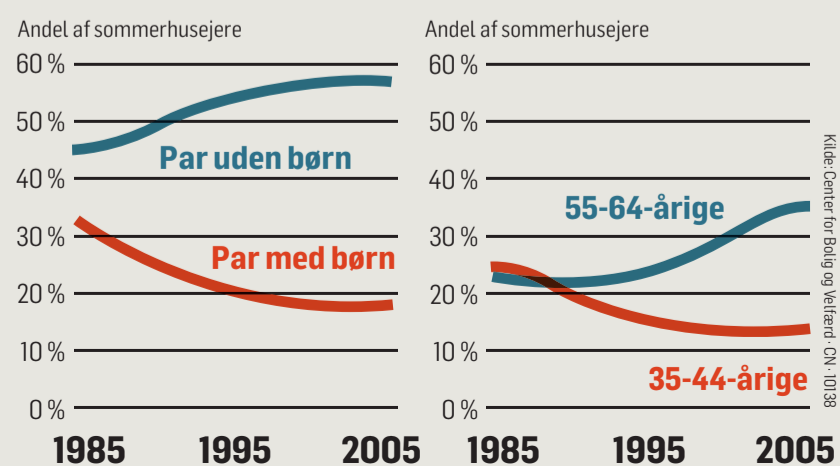
Tendensen i området er, at nye ejere river de små gamle træhuse ned og får plantet større, mere moderne typehuse. I samme ombæring får mange af naturgrundene en kærlig overhaling.

Bedene i haven omkring ægteparret Falkenlunds træhus er også sirligt velholdte. Det er Richards værk.

»Man skal holde sin have og sit hus. Det går ikke med forfald. Det er et stort arbej-

Færre børnefamilier og flere ældre ejer sommerhus

Sommerhusområderne

Fastboende seniorer får sommerhusområderne til at ligne parcelhuskvarterer mere og mere.

KVARTER-KULTUR

SIGNE W. BENTZEN

Støre garager, velplejede hække, opvaskemaskiner og krav om daglig barbering. Livet i sommerhusområderne ligner hverdagen i villakvarterer mere og mere. De mange seniorer, der bor i sommerhus store dele af året, påvirker både sommerhuskulturen og områ-

dernes udseende. Sådan lyder konklusionen på et nyt forskningsprojekt om sommerhuset som helårsbolig.

»Når seniorerne flytter ind, smider de naturen ud. De fælder de vildtvoksende graner og planter liguster i stedet. De er i sommerhusområdet på en anden måde end feriegæsterne, derfor påvirker de omgivelserne«, siger antropolog Mark Vacher fra Københavns Universitet, der står bag forskningsprojektet.

Måden, vi er sammen på i sommerhuset, ændrer sig også, når ejerne tilbringer det meste af tiden i ferieland.

Normerne for god opførsel bliver magen til dem i helårshuset, så det forventes af gæster, at de bader dagligt og holder

komfort, ellers vil ingen komme her

PIONERER. Birthe og Richard Falkenlund var blandt de første, der byggede sommerhus i Kaldred i 1967, og parret har boet fast i huset, siden de blev pensionister. Trods sin høje alder og hustruens sygdom insisterer Richard Falkenlund på at holde hus og have i fineste orden. Foto: Niels Christensen

de, men det bliver flot til sommer,« siger han.

Før i tiden var Richard formand for grundejerforeningen. I dag hedder formanden Peter Danielsen og næstformanden Erling Pedersen, men Richard holder dem i ørerne.

»Er I ved at lave de veje?, råber Richard efter formanden og næstformanden, da de går forbi ude på grusvejen. Det er de.

Formanden for grundejerforeningen er også ved at gøre sit eget sommerhus forårsklart. Huset har stået tomt vinteren over, så han har travlt med at gøre haven præsentabel. Men han har rutinen. Det er 32 år siden, Peter Danielsen fik nøgle til sit sommerhus i Kaldred.

Peter Danielsen er langt fra den eneste, der har gang i sav og trillebør i Kaldred sommerhusområde. En gåtur afslører nyfældede træer og afklippede grene foran mange af husene. Klassiske naturgrunde blander sig med mere trimmede parceler bag snorlige bøgehække. Der kommer flere og flere af den sidste type. Her går man op i, at der skal være præsentabelt.

»Hvis det ligner klondike, så udvikler det sig i den retning. Når vi holder husene pæne, vil nye også passe på stedet. Det tiltrækker de rigtige mennesker,« siger Peter Danielsen.

På deres tur gennem sommerhusområdet går grundejerforeningens formand og næstformand forbi et hus, hvor fældede træer, uordentlige bunker af fliser og en enkelt slidt havenisse ligger strøet over grunden.

»Det er en skændsel. Den slags trækker hele området ned,« konstaterer formanden.

Ikke langt fra huset med den rodede have ligger en grund, der dårligt kunne være mere anderledes. Her er hverken hæk eller træer. På den nøgne plæne står en kvindestatue og ser ind over den brede fliseterrasse. Minipool og udendørsbruser er der også blevet plads til.

Næstformanden for grundejerforeningen, Erling Pedersen, har ikke megen forståelse for dem, der begræder, at sommerhusene bliver større og mere moderne på bekostning af de gamle idylliske træhuse.

»Det ville også være hyggeligt, hvis landmændene stadig brugte heste i marken, men det går jo ikke. Der skal være lidt komfort, ellers vil ingen komme her,« konstaterer han.

signe.bentzen@pol.dk

mister deres særpræg

skægstubbene nede. Det er tankevækkende, at folk ændrer det, de elsker ved sommerhuslivet, når de flytter derud, mener Mark Vacher.

»Så bliver kaffen pludselig serveret på matchende stel, og værten sætter kopperne i opvaskemaskinen, når gæsterne er taget af sted. I et sommerhus plejer man ellers at være sammen på en mere afslappet måde, hvor opvasken ordnes i fællesskab,« fortæller Mark Vacher.

»Når jeg spurgte folk, hvad de synes var lækkert ved sommerhuset, sagde de, at det var at komme væk fra hverdagen. Men når de samme mennesker flyttede fast ind i deres sommerhus, begyndte de at opføre sig, som om de boede i et parcel-

hus,« konstaterer antropologen.

Det bliver vigtigt for de fastboende seniorer at vise, at de kan klare at holde deres hus og grund. Derfor begynder de at ordne haven mere, end da de kun brugte huset i deres ferier.

»De begynder at mene, at huset og dets stand afspejler, hvem de er. De er bevidste om, at når de ikke længere kan holde sommerhuset, må de flytte. At så er det eventyr slut. Derfor går der græsplæneslåning i den på bekostning af naturgrunden,« siger Mark Vacher.

Rod med tilbygninger

I de fleste kommuner er der meget vide rammer for, hvordan sommerhuse må se

ud. Det benytter sommerhusfolket til at bygge nyt og til, som de har lyst. Men det sker på bekostning af den samlede atmosfære i sommerhusområderne, advarer arkitekt Anne-Mette Hjalager fra Syddansk Universitet, der forsker i sommerhuse.

»Nogle sommerhusområder udvikler sig lidt klondikeagtigt, hvor folks ombygninger og tilbygninger stritter i alle retninger arkitektonisk. Det kan have sin charme, men nogle sommerhusområder i Danmark har en helt særlig karakter, for eksempel med træhuse eller sandklitter mellem husene. Det er ekstremt ærgerligt, hvis den slags steder kommer til at ligne rodede parcelhuskvarterer,« siger hun.

Anne-Mette Hjalager mener, sommerhuskommunerne bør tage stilling til, om de ønsker at bevare det danske sommerhussærpræg, og lave lokalplaner, der sikrer udviklingen. Lokalplanen for et sommerhusområde kan for eksempel udstikke rammerne for, hvilke farver husene må males i, og forbyde fliser på store arealer af grunden.

»Tager de ikke stilling, vil egenarten forsvinde fra mange sommerhusområder. Den udvikling er allerede godt i gang,« siger Anne-Mette Hjalager.

signe.bentzen@pol.dk